

Blákrossheimið

Ársfrágreiðing 2008

Lynggøta 12
FR 100-Tórshavn
www.blakross.fo
t-post: blakrossheimid@blakross.fo

Ársfrágreiðing 2008

Blákrossheimið er stovnstett av Bláa Krossi Føroya í 1984, og vóru tá pláss fyri 5 búfólkum. Tilboðið varð víðkað til 15 búpláss í 1987 og hevur Føroya Landsstýri stuðlað rakstrinum øll ári. Frá og við 2003 er hetta broytt til at Landsstýrið letur rakstrarjáttan til Blákrossheimið.

Blákrossheimið verður sostatt 25 ár í 2009.

Nevndin

Í nevdini fyri Blákrossheimið sita trý umboð. Hjalmar Hansen, Rituvík, aðalskrivari í Bláa Krossi Føroya, er formaður; Alfred Olsen, løgtingsmaður, Toftir, er næstformaður og Anna Hentze, lærari, Søldarfjørður, er skrivari.

Starvsfólk

Tað eru 9,5 fulltíðarstørv á Blákrossheiminum. Talan er um ein sálarfrøðing, tveir viðgerðar, sjúkrasystur, leiðara og onnur starvsfólk. Eisini er lækni fast tilknýttur heimið, men er hesin ikki taldur við í uppgerðini av fulltíðarstarvsfólkum.

Játtan

Á fíggjarlógini fyri 2008 fekk Blákrossheimið eina rakstrarjáttan á kr. 4,937 mio. Talan var um ein vøkstur uppá 3,3 % í mun til árið fyri. Raksturin av Blákrossheiminum samsvaraði við upphæddina á fíggjarlógini fyri 2008.

Rakstur

Ein støðugur trupulleiki sum Blákrossheimið er í, er at alt størri og størri partur av játtani fer til lønir vegna lønarvøkstur og tessvegna verður minni til aðrar útreiðslur. Niðanfyrir sæst lutfalsliga prosentbýtið millum lønir og annan rakstur seinastu 7 ári.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lønir	67%	68%	71%	71%	73%	72%	73%
Aðrar. útr.	33%	32%	29%	29%	27%	28%	27%

Fyri ikki at skerja tilboðið sum Blákrossheimið gevur (t.v.s. siga fólk úr starvi), hevur verið neyðugt at framt effektiviseringar innan annan rakstur. Í krónum merkir hetta, at uml. 226.000 kr eru skornar av rakstrinum, sum er annað enn lønarútreiðslur, seinastu 7 ári. Ein slíkur niðurskurður hevur m.a. ført við sær, at vit hava skert á konto til mat, reingerð, viðlíkahald og endurnýggjan av telduútbúnaði. Aktiveringstilboð til brúkararnar er við at vera heilt burtur, so sum útfærðir, leiga av ítróttarhøll v.m. Hendan gongdin kann ikki halda áfram, um ikki ætlanin er at fáa ein skerdan stovn!

Samstarv

Blákrossheimið hefur eitt munagott og umfangandi samstarv við fleiri ymiskar partar, sum á ymiskum økjum hava við brúkararnar at gera. Eitt nú við Kriminalforsorgina í sambandi við rúsdrekkakoyring og annars dómar, har fólk verða dømd at verða edrú. Eisini við teir kommunalu sosialu mynduleikarnar, ella tá talan er um barnaverndarmál. Blákrossheimið bjóðar viðgerð í arrestini, og hefur hetta tilboðið eisini verið nýtt í 2008.

Í 2008 var altjóða Blákross ráðstevna í Brasilia, har fokus var sett á interventiún í samband við viðgerð. Leiðarin á Blákrossheiminum luttók á hesi ráðstevnu, og á ráðstevnuni kom fram millum annað, hvussu avgerðandi tað er, at onkur uttanífrá vil gera vart við seg, tá talan er um trupul viðurskifti í samband við rúsevnmisnýtslu. Serliga eru góðar royndir við at arbeiðspláss sum síggja hesi viðurskifti, verða partur av at loysa trupulleikan, ein trý-partsavtala millum brúkarar, arbeiðsstað og viðgerðarstað, vísir seg at hava serliga góða ávirkan á, at broyting verður gjørd í samband við misnýtsluna.

Samstarvið við viðgerðarstøð hjá Bláa Krossi í Norðurlondum, hava verið sera gevandi, og hava tey víst okkum stórt beinasemi og góðvild í samband við nýtt granskingar- og viðgerðartilfarð

Avrúsan og viðgerð

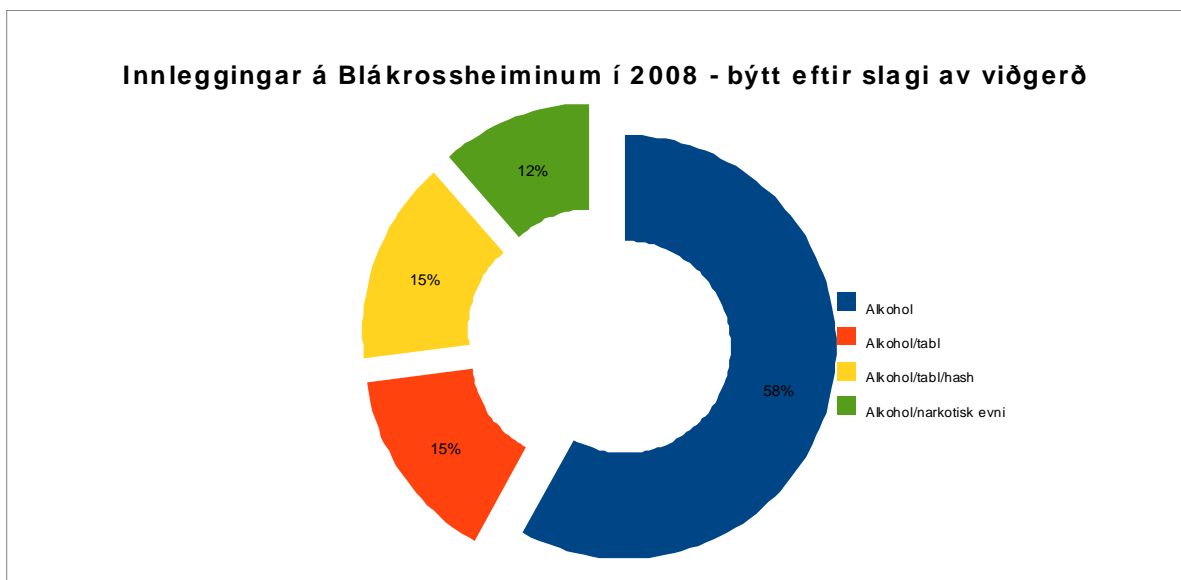
Blákrossheimið hefur tvær høvuðsuppgávur, onnur er avrúsan og hin er viðgerð av rúsmisnýtarum. Umframt hetta hefur Blákrossheimið sum liður í viðgerðini, tilboð um ambulanta viðgerð, familjuviðgerð og eftirviðgerð

Viðgerðin á Blákrossheiminum hefur til endamáls at royna fullkomið fráhald frá rúsevnum, og hetta gera vit við, í fyrstu atløgu avrúsan, samstundis sum vit arbeiða í bólkum við m.a. motivatiún, rúsfunktiún, broytingarrætlan og upplýsing. Í aðru atløgu fylgja tey programmi, sum verður uppsett fyri dagin við bólkum og einasamtalum. Mátin vit arbeiða uppá er sosialpedagogisk - og psykologisk viðgerð og nýta vit t. d. Eg- styrkjandi terapi, gestalt- og kognetiva terapi.

Viðgerð - býtt eftir slagi

Ein munandi broyting er farin fram í fjør tá talan er um hvat slag av misnýtslu fólk vóru inni fyri á Blákrossheiminum. Tó er rúsdrekka framvegis er nógv tann størsti trupulleikin. Mynstrið er eisini, at í Føroyum hava vit so at siga ikki misnýtslu, har bert er talan um hash og narkotisk evni, men er rúsdrekka altíð ein partur av misnýtsluni. 58 % av teimum sum vóru í viðgerð í 2008 høvdu rúsdrekkatrupulleikar, í mun til 68% í 2007. Hini 42 % vóru fólk, har rúsdrekka varð blandað saman við øðrum í mun til 32 % í 2007. Misnýtslan av alkoholi og tablettum var fallandi frá 2002 (28 %) til 2004 (11 %), men hevur fyra tey seinastu árin aftur verið vaksandi og var hesin bólkurin 15 % í 2008. Stóra broytingin er í nýtsumynstrinum, ið verður bólkað sum alkohol, tablettir, hash og narkotisk evni frá 14 % (7+7) í 2006 til 16 % (8+8) í 2007 og til 27% (15+12) í 2008. Hendan gongd eigur at vera tikin í størsta álvara, saman við at fleiri ung koma í viðgerð.

Ein orsök til at næstan eingin ”bara” nýtir t.d. hash ella onnur narkotisk evni í Føroyum, er helst tann, at tilgongdin av rúsevnum ikki er jøvn. Talan er helst um eitt serføroyskt fyrbrigdi, ið stendst av væntandi rávørutilgongd á rúsevnisøkinum.

Viðgerð - býtt eftir kyni

Tá talan er um viðgerð fyri rúsmisnýtslu, er javnstøða ikki galdandi á Blákrossheiminum. Eins og í 2007 hava vit sæð eina broyting í 2008 við tað at kvinnurnar taldu heili 23 % av innleggingunum í mun til 19 % í 2007. Talan er sostatt um eina munandi øking. Hendan gongdin, at kvinnurnar verða betur og betur umboðaðar í viðgerðini, eiga vit at geva okkum far um. Broytingin ber boð um broytingar í misbrúksmynstrinum ella hevur gjørt tað meira ”legalt” hjá kvinnum at leita sær hjálp.

Hava vit kanningina, sum deildin fyri arbeiðs- og almannaheilsu kunngjórði í 2007 í huga, har eitt av úrslitunum varð, at upp móti 60 % av teimum spurdu kvinnunum søgdu seg antin slettis ikki ella næstan ongantíð smakka sær á, so er frágreiðingin til tað øktu kvinnumboðanina helst tann at misnýtslumynstrið er broytt – at vit heilt einfalt fáa fleiri kvinnur sum eru bundnar av rúsdrekka og øðrum rúsandi evnum.¹

1

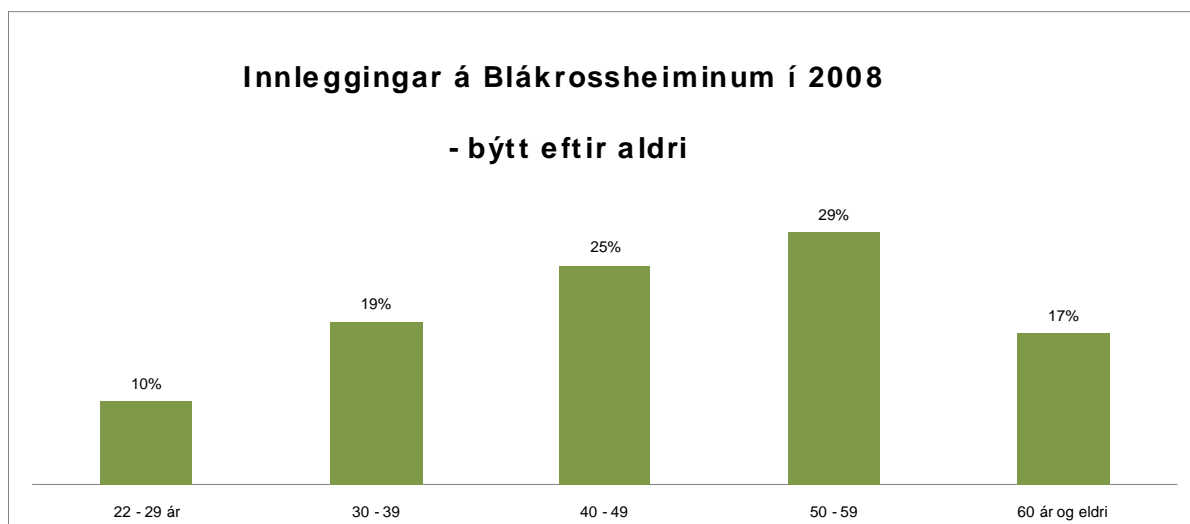
www.health.fo

Viðgerð - býtt eftir aldri

Töluni fyri aldursbýtið vísa, at nógv tey flestu, ið gera nýstlu av viðgerðartilboðnum á Blákrossheiminum eru tey millum 30-60 ár. Hetta eru royndirnar tey mongu seinastu árin. Hesi telja í alt 73 %, ið kortini er ein minking í mun til 2007, tá hesin skarin taldi 77% av samlaðu innleggingunum. Miðalaldrinum lækkaði frá 47 árum í 2003 niður í 44 ár í 2004, men er síðani vaksin aftur til 47 í 2006 og 48 bæði í 2007 og 2008.

Blákrossheimið hevur hesi seinastu árin sæð eina støðuga øking í yngri fólki ið leita sær viðgerð. Í fjør vór 15 fólk ungrri enn 30 ár í viðgerð og er hetta ein støðug øking frá 2006, tá einans 4 fólk í hesum aldursbólki vóru í viðgerð. Í prosentum er gongdin frá 2006 til 2008 soleiðis, at í 2006 umboði aldursbólkurin 2% av teimum sum komu í viðgerð, í 2007 var talið 4% og í fjør heili 10%. Eftir okkara fatan, sigur hendan gongd frá um broytingar í misnýtslumynstrinum.

Tey ungu nýta í størri mun sterkaru rúsevni, sum t.d. hash, amfetamin, kokain, og onnur narkotisk evni saman við rúsdrekka. Hetta ger, at tað aloftast er truplari at fáast við og tekur longri tíð at viðgerða. Tey ungu kenna seg rímuliga væl á Blákrossheiminum, men tað kann tó verða trupult hjá teimum at vera saman við “gomlum” rúsdrekkamisnýtarum. Ynskiligt hevði tí eisini verið, um eitt serstakt viðgerðartilboð var fyri ung. Umráðandi er eisini, at tey ungu koma í viðgerð skjótast gjørligt, áðrenn trupulleikin verður ov stórur og veruliga fær fastatøkur á teimum. Besta loysnin er kortini at gera meira við upplýsing og fyrbygging millum børn og ung. Lættari er at fyrbygja enn at hjálpa.

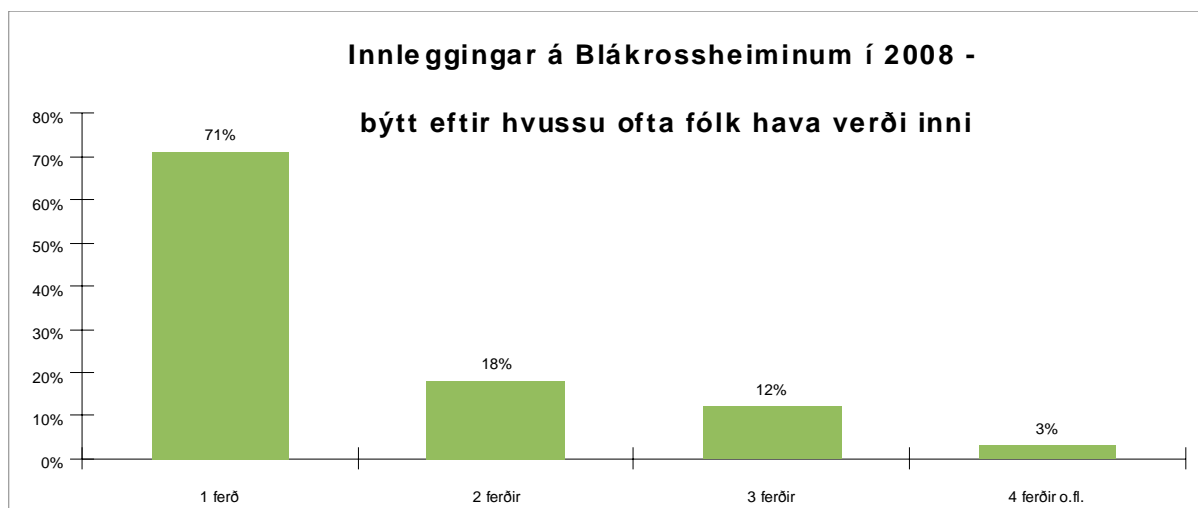

Viðgerð - býtt eftir hvussu ofta fólk hava verið inni

Í alt vórðu skrásettar 155 innleggingar í fjør og er hetta nakað minni enn í 2007, tá 170 innleggingar vórðu. Tó eru skrásettir 9,1 % fleiri innleggingardagar í mun til árið fyri. (4359 í 2008 móttvegis 3993 í 2007). Miðaltalið fyri, hvussu nógv fólk vóru inni pr. dag í fjør, var 13,2 fólk og er hetta nakað meir enn árið fyri, tá miðaltalið var 12,1. Miðal innleggingar tíðin var 28 dagar. Innleggingartíðin er støðugt hækkað seinastu árin. Í fjør var innleggingartíðin 23 dagar í meðal, í mun til 2004 tá hon var 18 dagar. Hendan gongdin er í tráð við ætlan okkara at tryggja eina betri viðgerð. Hugsanin er, at ein haldgóð viðgerð krevur longri tíð. Harafturat krevja tey ið nýta fleiri rúsevni longri tíð í viðgerð. Pláss er fyri 15 búfólkum á Blákrossheiminum í senn, 5 í avrúsingini og 10 í sjálvari viðgerðini.

Tølini fyri undanfarna ár vísa eisini, at rættiliga fáir persónar koma afturvendandi í viðgerð. 71 % av teimum, ið vóru í viðgerð í fjør, vóru bara inni eina ferð sum er sama tal sum í 2007. 18 % vóru inni tvær ferðir, 12 % trýggjar ferðir og so eru tað tey afturvendandi, teir sonevndu ”gengengarnir”, 3 %, ið vóru inni 4 ferðir ella oftari. Í hesum smb. kann viðmerkjast, at talan ikki er um nakra veruliga viðgerð fyri hesi sum koma 4. ferð ella oftari, heldur er talan um avrúsing í nakrar dagar.

Í 2007 vóru 106 ymisk fólk inni í viðgerð í mun til 116 árið fyri. 44 av hesum 106 høvdu ongantíð verið í viðgerð áður, árið fyri var hetta talið 47.

Ambulant viðgerð

Blákrossheimið hefur, sum liður í viðgerðini, tilboð um ambulanta viðgerð og eftirviðgerð á ymiskum økjum. Hetta virkseimið er kortini skert nakað, vegnað øðrvísi raðfestingar, har døgnaviðgerðin á sjálvum stovninum er raðfest fremri. Ynskiligt hevði verið at sett meiri orku og tíð av til hetta økið, tí vit síggja ein avgjörðan tørv á hesum, við tað at fleiri brúkarar ynskja henda nmøguleikan, ið hóskar betur til familju- og arbeiðslívið.

Ungfólk ið fáa ambulantar viðgerðir, eru eitt rímuliga nýtt fyribrygdið. Seinasta ár hevði Blákrossheimið samband við 8 ung undir 18 ár, har rúsdrekka ella rúsevni vóru ein partur av teirra trupulleikum.

Tríggir eftirviðgerðar bólkar eru virknir, har fundir eru hvørja ella aðruhvørja viku.

Familjuskeið - skeið fyri avvarðandi

Royndirnar vísa, at tað er sera týðningarmikið at taka familjuna við í sambandi við misbrúksviðgerð, tí tá eru vit við til at broyta neiliga familjustrukturin í heiminum, og harvið geva uppvaksandi ættarliðinum betri kor.

Tað hevur leingi verið eitt ynski hjá Blákrossheiminum at gera eitt átak, serstakliga fyri familjur. Hetta hava vit arbeitt miðvíst fram ímót. Vit høvdu fyrsta skeiðið í januar 2006. Í 2007 vóru tvey familjuskeið. Vit hava økt hetta upp til 4 familjuskeið í 2008.

Vit hava í 2008 broytt heiti á hesum tilboðnum til "Skeið fyri avvarðandi". Hetta út frá teimum royndum vit hava gjørt síðan 2006 og tí tíðningarmiklu sannroynd, at avvarðandi hjá einum misnýtara kunnu fáa mein av rúsmisnýtluni hjá einum øðrum. Frá at vera eitt tilboð hjá familjuni hjá einum sum er í viðgerð, er tilboðið nú alment til øll sum hava fingið neiliga ávirkanir á teirra lív, av at liva saman við einum, sum hevur ella hevur havt ein rústrupulleika.

Skeiði fyri avvarðandi er eitt heildartilboð har byrjað verður við 3 fylgjandi skeiðsdøgum. Ein mánaða eftir verður fylgt upp við einum skeiðsdegi og eftir tveir mánaðar við einum kvøldi. At enda verða luttakararnir innkallaðir ½ ár aftaná til eitt kvøld. Eftir hetta kunnu luttakarar halda áfram í einum sjálvhjálparbólki. Av teimum 3 skeiðunum, sum vóru gjøgnumförd í 2008, eru higartil 2 bólkar, sum hava hildið fram sum sjálvhjálparbólkar

Í 2008 vóru 30 persónar á skeiðinum. 14 vóru fólk, ið vóru vaksin upp í heimum við rústrupulleikum og 16 vóru makar ella onnur avvarðandi hjá persónum við rústrupuleikum.

YMISK HAGTØL FRÁ BLÁKROSSHEIMINUM

Heiti	2004	2005	2006	2007	2008
Tal av innleggingum:	219	220	198	170	155
Røktardagar í alt:	3919	4117	3679	3993	4359
Røktardagar miðal	18	19	19	23	28
Miðal búfólk pr. dag:	12	12,5	11,2	12,1	13,2
Ymisk fólk í viðgerð:	150	143	108	116	106
Nýggj fólk í viðgerð	66	70	35	47	44
Menn:	84 %	85 %	86 %	81 %	77%
Kvinnur:	16 %	15 %	14 %	19 %	23%
Miðalaldur:	44 ár	46 ár	47 ár	48 ár	48 ár
Luttakarar á skeiði fyri avvarðandi			27	23	30

Framtíðarútlit

Grundøkið til nýtt Blákrossheim er tøkt á Nesi, Eysturoy. Enn er tó ógreitt, nær klárt verður at flyta inn í nýggja heimið. Tað gekst ikki sum ætlað við at fáa fígging til húsið. Broytta búskapar- og fíggjarstøðan, sum Føroyar og heimurin annars eru rakt av, ger at vit nokk mugu endurskoða nøkur viðurskifti í samband við byggingina, men vit hava ikki mist móti, og eru við góðum treysti í gongd við ætlanina. Arbeitt verður enn við at fáa fíggjarliga grundarlagið uppá pláss. Vit hava fingið sera góða sjálvbodna hjálp, serliga í samband við at fólk við stórum áhuga fyri arbeiðinum, hava tikið stig til ymisk innsavningararbeiði, t.d. eina stóra konsert, sum var í Vesturkirkjuni sum gav uml. 45.000,00 kr netto til nýtt Blákrossheim. Tað var ætlanin at byrja at byggja í ár, men hetta verður útsett til seinnu helvt av 2009.

Vit hava eisini sett í gongd arbeiðið við at lýsa okkara viðgerðarhátt, og í hesum sambandið fáa eina skipaða eftirmeting av viðgerðini. Vit hava samskifti við okkara systurfelagsskapir í Norðurlondum og Pál Weihe um hetta arbeiðið.

Vinarliga og við vón um framhaldandi gott samstarv

Tórshavn, tann 15.02.2009

Olga Magnussen
leiðari